

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ

У процесі діяльності підприємства не завжди здійснюють розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконаних робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку із цим у нього виникає дебіторська заборгованість.

Зрозуміло, що уникнути дебіторської заборгованості неможливо, тому підприємству необхідно шукати способи ефективного управління дебіторської заборгованості, зокрема вдосконалення бухгалтерського обліку взаєморозрахунків, організації ефективної та дієвої системи внутрішньогосподарського контролю тощо.

Дослідженню проблем дебіторської заборгованості присвячено праці вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема: Бутинець Ф.Ф., Білик М.Д., Городянська Л.В., Мазаракі А.А., Сейник Г.В. тощо. Однак нині ще існує багато недосліджених питань з даної теми і сучасні умови господарювання вимагають вирішення ряду облікових проблем.

Відповідно до П(С)БО № 10 «Дебіторська заборгованість» - це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Під дебіторами слід розуміти юридичних та фізичних осіб, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. [1]

Серед актуальних проблемних питань щодо дебіторської заборгованості можна виділити наступні:

1. Відсутність на більшості підприємств структурного підрозділу чи особи, до обов'язків, якого(ї) входив би всебічний контроль за станом системи обліку на підприємстві. Йдеться про відділ внутрішнього контролю (аудиту), структуру, завдання та функції якого визначає кожне підприємство, зважаючи на особливості власної діяльності.

До основних завдань такого відділу, серед іншого, входило би здійснення контролю за проблемною дебіторською заборгованістю.

1. Проблема оплати дебіторської заборгованості, визначення допустимого рівня засобів, які вибувають на дебіторську заборгованість, розробка оптимальної політики управління нею є достатньо серйозною і потребує глибокого вивчення. [2]

2. Проблеми відображення в обліку довгострокової дебіторської заборгованості, оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги.

3. Неможливість отримання інформації про дебіторську заборгованість необхідної для проведення аналізу розрахунків з дебіторами, зокрема і заборгованості загалом з метою прогнозування ймовірності настання платіжної кризи суб'єктів господарювання, складання рекомендацій щодо її попередження.

4. Відсутність змін у будові реєстрів аналітичного та синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

5. Непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів до обліку на підприємстві. Тому часто отримуємо недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі. [3]

Тому, з метою вдосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості можна рекомендувати:

1. Контролювати за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості, оскільки значне перевищення фактів дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства.

2. Розробити заходи щодо пошуку можливостей збільшення кількості покупців і замовників підприємства з тим, щоб зменшити масштаб ризику несплати боргів і, відповідно, створити інформаційну базу, що дасть змогу контролювати потенційних дебіторів, оцінити їх фінансовий стан на платоспроможність, ринкову репутацію тощо.

3. Вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

4. Створити резерв сумнівних боргів, що дасть змогу підвищити достовірність бухгалтерської звітності.

5. Систематично проводити інвентаризацію заборгованості, що дасть змогу перевірити достовірність дебіторської заборгованості, відображеної в обліку підприємства.

Таким чином, робимо висновок, що в обліку дебіторської заборгованості існує багато нерозв'язаних питань, проте організація обліку дебіторської заборгованості має важливе значення, оскільки дозволяє упорядкувати та надати достовірну інформацію про стан підприємства. Застосування запропонованих шляхів вирішення проблем дозволить підвищити ефективність обліку дебіторської заборгованості, попередити або уникнути неплатоспроможності та покращити діяльність підприємства.

Список літератури:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом МФУ від 08.10.99 р. № 237.

2. Матицина Н. Дебіторська заборгованість: нові облікові підходи // Економіст, 2007-№11-с.50-52.

3. Колеснікова О. М. Проблемні питання обліку резерву сумнівних боргів в контексті Податкового кодексу України [Електронний ресурс] / О. М. Колеснікова // Ефективна економіка – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/op-1&z=772>.

Антоніна ФАРІОН

Тернопільський національний економічний університет

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ПІДХОДИ ДО ЇХНЬОЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) у практику національних підприємств пов'язано з необхідністю формування в країнах сприятливих умов для участі у міжнародному співробітництві, виходу на міжнародні товарні та фінансові ринки, співпраці з іноземними інвесторами. МСФЗ є найперспективнішою системою обліку в напрямку масового застосування, введення та використання підприємствами різних розвинутих країн світу. На сьогодні існують вагомі причини до переходу на єдині стандарти обліку як в країнах ЄС, так і в країнах Американського материка. Найпершою і найбільш вагомою причиною є всесвітньовідоме твердження економістів: «Інвестори працюють на глобальному ринку»³², а національні облікові стандарти країн не діють на глобальному ринку, отже від цього найбільше потерпає транснаціональний бізнес, який є найбільшим скупченням капіталу, а відповідно й найбільшим джерелом прибутків.

Частковий або повний перехід на МСФЗ спричиняє: зростання довіри іноземних інвесторів до місцевих ринків, збільшення міжнародних інвестиційних потоків, ефективне розміщення капіталу, часткове подолання політичних бар'єрів. Необхідно відмітити, що МСФЗ не впливають на процес регулювання техніки та методики обліку, вони залишаються різними в різних країнах світу, прийнятими національними стандартами. Вони регулюють лише основні, принципові моменти від яких залежить формування фінансових результатів діяльності підприємства, відображення у звітності результатів діяльності та фінансового стану підприємства.

За структурою використання МСФЗ країни поділяться на дві групи (рис. 1) [1].

³² Переклад з англ.: «Investors are acting on a global market».